
ANNEXOS DE
L'ANUARI VERDAGUER, I

La llengua de Verdaguer
a les *Eucarístiques*.
Lèxic, morfologia i prosòdia

JOAN REQUESENS I PIQUER

La Societat Verdaguer, amb la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la UVic-UCC, la tardor de 2025, convenim a donar curs als ANNEXOS DE L'ANUARI VERDAGUER, volums que ens han de permetre el lliurament de treballs que, ajustats als objectius de l'*Anuari Verdaguer. Revista d'estudis literaris del segle XIX*, en depassen l'extensió prescrita o bé no s'ajusten a altres requisits acadèmics a què es deu la publicació.

Comitè científic:

Jordi Castellanos (Universitat Autònoma de Barcelona) (†), Francesc Codina (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya), Francesc Cortès (Universitat Autònoma de Barcelona), Josep M. Domingo (Universitat de Barcelona), Francesc Fontbona (Biblioteca de Catalunya), Josep Massot (Publicacions de l'Abadia de Montserrat) (†), Josep Murgades (Universitat de Barcelona), Joaquim Molas (Universitat de Barcelona) (†), Ricard Torrents (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya) (†) i Pilar Vélaz (Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona).

Consell de redacció:

Pere Farrés (Universitat de Barcelona) (†), Enric Gallén (Universitat Pompeu Fabra), Manuel Jorba (Universitat Autònoma de Barcelona), Ramon Pinyol (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya), Magí Sunyer (Universitat Rovira i Virgili).

Coordinació:

M. Àngels Verdaguer (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya)

Redacció i administració:

Societat Verdaguer (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya);
C/ de la Laura, 13; 08500 Vic
tel.: 93 886 12 22 (ext. 8317); societat.verdaguer@uvic.cat

Lloc web:

https://societatverdagner.cat/cat_publicacions/anuaris-verdaguer/

ANNEXOS DE
L'ANUARI VERDAGUER, I

La llengua de Verdaguer
a les *Eucarístiques*.
Lèxic, morfologia i prosòdia

JOAN REQUESENS I PIQUER

Eumogràfic | Societat Verdaguer | Càtedra Verdaguer
d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic – Universitat Central
de Catalunya

*La publicació d'aquest volum es deu al suport rebut de la Càtedra Verdaguer d'Estudis
Literaris de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya.*

càtedra
verdaguer

D'ESTUDIS LITERARIS
DE LA UNIVERSITAT DE VIC
UNIVERSITAT CENTRAL DE CATALUNYA

L'edició d'aquest volum ha anat a cura de M. Àngels Verdaguer, tasca que s'inscriu
dins de «Glossa – Grup de recerca en lingüística aplicada, didàctica i literatura».

Primera edició: novembre de 2025

Disseny: Eumogràfic

© del text: l'autor, 2025

Rebut 25-03-2024, Acceptat 26-07-2024

© d'aquesta edició:

Eumogràfic, C. Miramarges, 4. 08500 Vic
info@eumodc.cat – www.eumode.cat

Servei de Publicacions de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya
C. Sagrada Família, 7. 08500 Vic
www.uvic.cat

Imprès a Arteos Digital S.L.

ISBN 978-84-129957-9-4

Dipòsit legal: B 19017-2025

Sumari

7

INTRODUCCIÓ

9

I PART

77 Mots verdaguerians

103

II PART

De prosòdia i mètrica

130

III PART

Ecdòtica: els marges d'una edició crítica

151

ANNEX

Llista dels poemes d'*Eucaristiques*

153

REFERÈNCIES

Sigles

Abreviatures lexicogràfiques

Bibliografia

165

TAULA D'ANTROPÒNIMS

169

TAULA DE TOPÒNIMS

INTRODUCCIÓ

Si m'imagino la poètica verdagueriana com una lira de tres cordes, diré que una és la temàtica de la seva obra, una segona els recursos retòrics i la tercera la riquesa de la seva llengua en el lèxic, la morfologia i la semàntica. En treballar amb vista a l'edició crítica del poemari *Eucarístiques*, llibre aparegut en edició prínceps pòstumament i acompanyat d'una versió francesa d'Agustí Vassal el 1904, he parat l'atenció d'una altra manera a la imatge del romàntic instrument. Pel que fa a la temàtica es pot dir que en aquest llibre no hi ha novetat. De poemes eucarístics en va escriure al llarg de la vida si bé és veritat que pocs quantitativament i és aquí on es multipliquen. El contingut és bàsicament piadós i uns pocs poemes són destacables per la dimensió pròpiament teològica de l'Eucaristia, entesa en el context de l'Església catòlica del seu temps, molt llunyà, deixem-ho escrit, d'un Concili Vaticà II seixanta anys posteriors al poemari; i uns quants d'alt valor líric, autoconfessió del poeta capellà. L'aspecte retòric tampoc ofereix novetats en relació amb la resta de l'obra: es repeteixen alguns dels recursos més emprats com les comparacions, anàfores, prosopopeies, etc., etc.

És a la tercera corda, la lexical i morfològica, on sobresurt la riquesa i varietat. Avancem que sintàcticament tampoc no hi ha novetat i, per tant, les pàgines següents les centraré bàsicament en el lèxic —I part, «77 MOTS VERDAGUERIANS»—, bé sia en l'aspecte morfològic o bé en el semàntic que les variacions comporten. També en altres dos aspectes, el prosòdic que va estretament lligat a la mètrica (II part, «DE PROSÒDIA I MÈTRICA») i el que es fixarà en algunes qüestions ecdòtiques (III part, «ECDÒTICA: ELS MARGES D'UNA EDICIÓ CRÍTICA»).

Les pàgines següents, doncs, són una eina de treball directament relacionada amb l'edició crítica del volum *Eucarístiques* en vigílies de la seva aparició dins la col·lecció OCEC (Verdaguer Edicions / Societat Verdaguer), o un complement.

Advertiment indefugible

A la Biblioteca de Catalunya i a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona es conserven manuscrits de poesies més o menys properes al redactat definitiu d'aquest llibre, però no ens ha pervingut el que realment fou el darrer i que el poeta lliurà al seu amic perpinyanès Agustí Vassal. El darrer autògraf d'aquest poemari no el tenim. Quin valor cal donar als esborranys dels versos que a voltes no coincideixen amb l'edició primera? Verdaguer va fer segurament els darrers tocs a l'autògraf i no els coneixem. Hi hagué gaire intervenció del curador de l'edició, Vassal, i de Pere Palau González de Quijano que també va intervenir-hi? S'ha de fer constar des d'ara mateix que existeix una versió castellana feta pel segon escriptor suara esmentat i se'n conserva el manuscrit a l'Abadia de Montserrat. Per raó d'aclariments, aquesta versió, com la francesa, a voltes ens serà útil. Què hem de decidir, doncs, a l'hora d'una edició fiable en alguns casos prou cridaners com per no fer veure que no es veuen?¹

1. a) Tots els manuscrits que esmentarem són a la Biblioteca de Catalunya i, en cas de ser de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, s'indica. b) El text imprès és doble, la versió catalana i la francesa d'Agustí Vassal en l'edició prínceps: VERDAGUER, Jacinto. *Eucaristiques-Eucharistiques. Obra pòstuma – Œuvre posthume* de ... Publicades [...]. Barcelona: Tipografia «L'Avenç», 1904; més la versió castellana de Pere Palau González de Quijano, ms. 1276 de la Biblioteca de l'Abadia de Montserrat. c) Els diccionaris consultats seran reduïts a les sigles que encapçalen el darrer apartat d'aquest treball, Referències. d) La bibliografia abreviada present a les notes és completa igualment a l'apartat Referències.